

Окрім цього, в музейних колекціях Києва та Львова зустрічаються експонати (срібні ложки, столові кільця, ручки тощо) початку XX ст., виготовлені у кавказькому стилі і з написом «Кавказ». Зазвичай це була продукція житомирських майстрів, які з 1900-х рр. почали виготовляти т. зв. кавказькі вироби, які потім відправляли на Кавказ і до Криму, де місцеві торговці продавали їх як кавказькі. Вони становили значну конкуренцію справжнім кавказьким виробам, оскільки житомирська продукція була на них дуже подібна, але — через нижчу якість — дешевша. На житомирських виробках стояли клейма Київського окружного пробирного управління, згідно з пробирним уставом 1896 р. для всієї Російської імперії: в центрі — жіноча голова в кокошнику, повернута вліво, зліва — цифри проби, справа — ініціали керуючого пробирним округом [15, с. 415].

Таким чином, стосовно історії вірменської ювелірної справи в Україні, нині маємо лише наукові розвідки Вл. Лозинського та Р. Менкіцького кін. XIX—поч. XX ст. В 90-х роках XX ст. цієї теми частково торкався Б. Мельник, вивчаючи історію львівських зброярів. Жодних праць, присвячених вірменським ювелірам інших регіонів України, на сьогодні немає.

Кроме того, в музейних колекціях Києва і Львова зустрічаються експонати (серебряные ложки, столовые кольца, ручки и т.д.) начала XX в., выполненные в кавказском стиле и с надписью «Кавказ». В основном это была продукция житомирских мастеров, которые с 1900-х гг. стали делать т. наз. кавказские изделия, отправлявшиеся потом на Кавказ и в Крым, где местные торговцы продавали их как кавказские. Эта продукция составляла значительную конкуренцию оригинальным кавказским изделиям, поскольку была очень на них похожа, но — из-за невысокого качества — заметно дешевле. На житомирских изделиях стояли клейма киевского окружного пробирного управления, согласно пробирному уставу 1896 г. для всей Российской империи: в центре — женская голова в кокошнике, повернутая влево, слева — цифры пробы, справа — инициалы управляющего пробирным округом [15, с. 415].

Таким образом, относительно истории армянского ювелирного дела в Украине, на сегодня имеем только исследования Вл. Лозинского и Р. Менкицкого кон. XIX—нач. XX ст. В 90-х годах XX в. эту тему частично затрагивал Б. В. Мельник, изучая историю львовских оружейников. В отношении армянских ювелиров других регионов Украины информация пока отсутствует.

386. Пряжка. XVIII ст. Вірменія. Срібло, позолота, чеканка. 21,2×9,2. КПНІКЗ. КПЛ-М-10374, СБ-5654

386. Пряжка. XVIII в. Армения. Серебро, позолота, чеканка. 21,2×9,2. КПНІКЗ. КПЛ-М-10374, СБ-5654

387. Хрест напрестольний (благословляючий). XVIII ст. Без підставки. Срібло, литво, філігрань, камені (стрази (?)). 34×17×3,5. З лицевої сторони зображено Розп'яття, над ним напис вірменськими літерами, на ручці викарбувано напис вірменською мовою (переклад владыки Натана Оганнесяна): «Цей хрест зроблено руками Саркіза — сына Аствацатура і подаровано церкві св. Якова в році 1207 вірм. літочислення (1758 р.)». КПНИКЗ. КПЛ-М-10677, СБ-1129

387. Крест напрестольный (благословляющий). XVIII в. Без подставки. Серебро, литье, филигрань, камни (стразы (?)). 34×17×3,5. С лицевой стороны изображено Распятие, над ним надпись армянскими буквами, на ручке вырезана надпись на армянском языке (перевод владыки Натана Оганнесяна): «Этот крест сделан руками Саркиса — сына Аствацатура и подарен церкви св. Иакова в году 1207 арм. летоисчисления (1758 г.)». КПНИКЗ. КПЛ-М-10677, СБ-1129